॥ श्रीगणेशायनमः ॥ अथातुरसंन्यासः ॥ तत्रदत्तात्रेयः ॥ संन्यासोनाम
सर्वत्यक्ता ॥ आत्मादात्मनगच्छामितिसंकल्प्यत्रिर्ओंकारणा नयदानेन
इति ॥ नांदीश्राद्धादिनदंडग्रहणांतः क्रियाकलापोऽस्यागमतएव ॥
अतआतुरस्यसंकल्प्यत्रिर्ओंकारणा नयाद्यतिरिक्तंदंडग्रहणादिस
त्यंकृतावृतंज्ञातव्यं ॥ ज्ञानवानेवनिषदि • यद्यातुरःस्यान्मनसावाच
वासंन्यसेत् ॥ एषपंथाब्रह्मणाहानुवित्तस्तेनेतिसंन्यासीब्रह्मवि
दिति • दत्तात्रेयः ॥ आसन्नेमंकटेघोरेचौरव्याघ्रादिगोचरे ॥ नयाम
तिस्यसंन्यासःकर्त्तव्योमनुरब्रवीत् ॥ १ ॥ अत्रस्मृतिः ॥ आतुराणांतु
संन्यासेनविधिर्नेष्यतेक्रिया ॥ प्रैषमात्रंसमुच्चार्यसंन्यासंतत्प्रयो
येत् ॥ संन्यस्तोमितियोब्रूयात्साधोर्वैकुंठगतैरपि ॥ सभिक्षामंडलो

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ अथातुरसंन्यासः ॥ तत्रदत्तात्रेयः ॥ संन्यासोनाम
सर्वत्यक्ता ॥ आत्मादात्मंगच्छामितिसंकल्प्यत्रैषोच्चारणा नयदान
इति ॥ नांदीश्राद्धादिनदंडग्रहणांतः क्रियाकलापोऽस्यागा भूतएव ॥
अतआतुरस्यसंकल्प्यत्रैषोच्चारणा नयाद्यतिरिक्तंदंडग्रहणादिस
र्वंयथाविधितत्रातव्यं ॥ ज्ञानवानेवनिषेधि • यद्यातुरः स्यान्मनसावाच
वासंन्यसेत् ॥ एषपंथाब्रह्मणाहानुवित्तस्तेनेतिसंन्यासीब्रह्मवि
दिति • दत्तात्रेयः ॥ आसन्नेमेवटेद्योरे चौरव्याघ्रादिगोचरे ॥ नयाम
तिस्यसंन्यासः कर्त्तव्योमनुरब्रवीत् ॥ १ ॥ अत्रस्मृतिः ॥ आतुराणांतु
संन्यासेनविधिर्नेष्टःक्रिया ॥ त्रैषमात्रंसमुच्चार्यसंन्यासंतत्रयोज
येत् ॥ संन्यस्तामितियोब्रूयात्त्रीन्वंठगतैरपि ॥ सनिश्चामडलोना

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

नोपरब्रह्माधिगच्छति॥ प्रव्रजेद्गृहात्वेव प्रव्रजेद्वनादपि। वनस्थः
प्रव्रजेद्विद्वान्ग्रामं तुरीयातिदुःखितः॥ अत्यासन्नमरणोत्वा तुरीयाप्रेष
मात्रे॥ आत्मश्राद्धं परित्यज्य विरजाहोमवर्जितः॥ संन्यासआतुरेप्रोक्तो
महावाक्यविचारितः॥ ॥ अथयदिजीवन्तंतायद्यविधिं दंडादिग्रहणे
त्वाधर्मनिष्ठोभवेत्। मृतञ्चेत्संन्यासधर्मेणसंस्कारः अमुकसन्या
समहंवरोमितिसंकल्प्यतदंगत्वेनब्राह्मणान्वृद्धयाश्राद्धायांस्त्रीपंच
वादेशान्संस्थाप्यप्रोक्षदेशान्नमस्कारान्वापयेत्ततःस्नात्वासंध्यादि
कंकुर्यात्॥ सर्वप्रायश्चित्तादिकंकृत्वाततःपात्रेउदकंगृहीत्वासमाधि १
बलुमरुतःसमिरःसहस्पतिःसमायमग्निःसिंचेत्वायुषाचबलेनच।
आयुष्मतेवरोतुमाऽइतिमंत्रेणहस्तप्रक्षाल्यजलपूर्णपात्रेदक्षिणावर
णकिंचिज्जलमादाय॰ एषवाअग्नेर्योनिर्यःप्राणःप्राणंगच्छत्वाहेतिम
त्रेणाप्रथमाहुतिंहुत्वापुनर्जलपूर्णपात्रेदक्षिणकरेणोदकंगृहीत्वा॰

ओंभूर्वैसर्वादेवताःसर्वाभ्यएवैनंदेवताभ्योजुहोमीतिमंत्रेणद्वि
तीयाहुतिंप्रक्षुहुत्वा॰हुतशेषंजलंगृहीत्वा॰ आशुःशिशानऽइत्यनु
वाकेनाभिमंत्र्य॥ पुत्रैषणावित्तैषणालोकैषणामयात्यक्तास्वाहा
तेनकिंचिज्जलंक्षिपेत्ॐभूःसावित्रीप्रवेशयामि॰तस्मॐभुवः
सा॰भर्गो॰ॐस्वःसा॰धियो॰समस्ताऽइतित्रिःसर्वांगायत्रीभूर्भुवः
स्वःप्रणवाग्नौसमारोपयेत्॥हुतशेषंजलंपुनर्गृहीत्वा॥ अमेयस्त्व
मृतेभ्योमत्तःस्वाहेतिद्वितीयंपिबेत्पुनर्गृहीत्वासंन्यस्तोमया
स्वाहेतिनिःशेषंपात्रस्थमुदकंहस्तेनतृतीयंपिबेत्॥ततोन्यत्पतंज
लंगृहीत्वाप्राच्यांदक्षिणस्यांप्रतीच्यामुदीच्यामूर्ध्वायामवाच्यांदिशिव्याह
त्याप्रत्येवंनिनयेत्॥ततःसर्वोभिमुखऊर्ध्वेवाहृदिगंवरोभूत्वा॰
ॐभूःसंन्यस्तामया॰ॐभुवःसंन्यस्तामया॰ॐस्वःसंन्यस्तामया॰ॐ

चुर्भुवः स्वः संन्यस्तं मया। इति त्रिर्मंत्रमध्यमोत्तमस्वरूपेण ब्रूयात्
ततः आचार्येण नमस्कृत्य कौपीनमाच्छादनं दद्यात्। ततः धन्योऽहं
कृत्योऽहं सौभाग्योऽहं धरातले। अद्यत्यक्त्वा संसारं यास्यामि परं
मव्ययं॥ इति पठेत्॥ गुरुसमीपं गच्छेत् ततो गुरोर्नमस्कारं कृत्वा
बद्धांजलिः प्रार्थनां कुर्यात्॥ त्राहि मां योगिनां श्रेष्ठ नान्यस्त्राता त्रिलोक
प्रभोः॥ त्रायस्व मां जगन्नाथ गुरो संसारवह्निना॥ दग्धोऽहं कालसर्प
ष्टश्च त्वामतः शरणं गतः। ततो गुरुर्महावाक्यान्युपदिशेत्॥ अतऊ
र्ध्वं जीवच्छ्राद्धाधिकारं यथाविधि दंडादिग्रहीत्वा स्वगृह्येनग्नश्चैव
पुत्राद्यतिरिक्त श्रोत्रियगृहमिक्षेत। स्वधर्मनिष्ठो भवेत् मृतेसंन्यास
धर्मलोपो ध्वं दैहिकं कार्यं। आहिताग्निश्चेत्स्वाजापत्येष्टिमेवाग्नेयं वा
त्रैधातवीयं वा वैश्वानरं वा सर्ववेदसदक्षिणामिष्टिं कुर्यात् इष्टयश्चैता

२

ष्टेर्वतीये आवौहवनीये पूर्णाहुतिं हुत्वा मंत्रेण हवनीयमात्म
यानि प्रज्वाल्य। मन्मयाग्न्यात्मा चाग्नौ क्षिप्य। अयंतेयोनिर्ऋत्वि
यातेऽग्नेयज्ञिया। इति ह्याभ्यां अग्निमात्मन्यारोप्यातुरसंन्यासं कु
र्यात्॥ ॥इत्यांगिरसोक्तः संन्यासः॥ सं १७८९ चैत्रशु २ सोमवारे

३

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017